TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Phát triển, ứng dụng hiệu quả công nghệ sinh học thành ngành kinh tế - kỹ thuật quan trọng

05:31 22/04/2026

Phó Thủ tướng Chính phủ Hồ Quốc Dũng vừa ký Chỉ thị số 13/CT-TTg ngày 21/4/2026 về việc tập trung phát triển, ứng dụng hiệu quả công nghệ sinh học thành ngành kinh tế - kỹ thuật quan trọng phục vụ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Ảnh minh họa

Chỉ thị nêu: Trong thời gian qua, các bộ, ngành, địa phương đã có nhiều cố gắng trong triển khai thực hiện Nghị quyết số 36-NQ/TW ngày 30/01/2023 của Bộ Chính trị về phát triển và ứng dụng công nghệ sinh học phục vụ phát triển đất nước trong tình hình mới và Nghị quyết số 189/NQ-CP ngày 16/11/2023 của Chính phủ ban hành kèm theo Chương trình hành động thực hiện Nghị quyết số 36-NQ/TW của Bộ Chính trị; nhận thức về vai trò của công nghệ sinh học đã được nâng lên; công nghệ sinh học nước ta đã có bước phát triển nhanh, đạt được nhiều thành tựu quan trọng, bước đầu hình thành các mô hình ứng dụng công nghệ sinh học hiệu quả trong các lĩnh vực như: nông nghiệp, y tế, môi trường...; nhiều nhiệm vụ, đề án quan trọng đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt và triển khai.

Tuy nhiên, công tác tổ chức thực hiện, tiến độ triển khai các nhiệm vụ được giao còn chậm, chưa đáp ứng được yêu cầu thực tiễn; cơ chế, chính sách chưa đủ mạnh để tạo đột phá; nguồn lực đầu tư còn dàn trải, phân tán; mối liên kết giữa nghiên cứu - ứng dụng - sản xuất - thị trường còn rời rạc; chưa hình thành được nhiều doanh nghiệp công nghệ sinh học có năng lực dẫn dắt; việc tổ chức thực hiện ở một số bộ, ngành, địa phương còn chậm, chưa tạo được chuyển biến rõ nét; công nghiệp sinh học chưa phát triển tương xứng tiềm năng; năng lực tự chủ đối với các sản phẩm sinh học thiết yếu còn hạn chế, phụ thuộc vào nhập khẩu.

Tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo, đề cao trách nhiệm người đứng đầu; triển khai quyết liệt các nhiệm vụ, giải pháp phát triển công nghệ sinh học

Để khắc phục những tồn tại, hạn chế nêu trên, tạo chuyển biến mạnh mẽ, thực chất trong phát triển và ứng dụng công nghệ sinh học và phát triển công nghiệp sinh học thành ngành kinh tế - kỹ thuật quan trọng, góp phần thực hiện mục tiêu đến năm 2030 và tầm nhìn đến năm 2045 theo Nghị quyết số 36-NQ/TW của Bộ Chính trị, Thủ tướng Chính phủ yêu cầu tập trung thực hiện một số nhiệm vụ trọng tâm sau:

Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ, Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo, đề cao trách nhiệm người đứng đầu; tổ chức triển khai đồng bộ, quyết liệt các nhiệm vụ, giải pháp phát triển công nghệ sinh học theo chức năng, nhiệm vụ được giao tại Nghị quyết số 36-NQ/TW của Bộ Chính trị và Nghị quyết số 189/NQ-CP của Chính phủ.

Đồng thời, khẩn trương rà soát toàn bộ nhiệm vụ được giao tại Nghị quyết số 189/NQ-CP của Chính phủ bảo đảm phù hợp với điều kiện thực tiễn sau sáp nhập bộ, ngành, địa phương cũng như các Luật, Nghị định đã được ban hành và có hiệu lực. Rà soát, khẩn trương hoàn thành các nhiệm vụ chậm tiến độ, báo cáo Thủ tướng Chính phủ kết quả thực hiện trong tháng 5/2025.

Định kỳ rà soát, đánh giá, công khai kết quả thực hiện; kịp thời biểu dương tập thể, cá nhân thực hiện tốt; xử lý nghiêm các trường hợp chậm triển khai, không hoàn thành nhiệm vụ. Kết quả thực hiện nhiệm vụ phát triển công nghệ sinh học là một trong những tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thành nhiệm vụ của bộ, ngành, địa phương và người đứng đầu.

Phát triển công nghệ sinh học phải được đặt trong tổng thể triển khai Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển

khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia; ưu tiên nguồn lực nhà nước đầu tư cho nghiên cứu, ứng dụng và phát triển các công nghệ lõi, công nghệ chiến lược, sản phẩm chủ lực quốc gia trong lĩnh vực công nghệ sinh học, nhiệm vụ có khả năng tạo đột phá và lan tỏa lớn; nhiệm vụ phục vụ quốc phòng, an ninh; khuyến khích mạnh mẽ khu vực tư nhân đầu tư vào công nghiệp sinh học; phát triển công nghiệp sinh học lĩnh vực nông nghiệp và môi trường, công thương thành ngành kinh tế - kỹ thuật.

Hoàn thiện cơ chế, chính sách vượt trội và các mô hình thí điểm phát triển công nghệ sinh học trong tháng 5/2026

Bộ Khoa học và Công nghệ khẩn trương rà soát, hoàn thiện cơ chế, chính sách vượt trội và các mô hình thí điểm áp dụng các cơ chế, chính sách mới/vượt trội để tạo đột phá phát triển và ứng dụng công nghệ sinh học phục vụ trong một số lĩnh vực có tiềm năng, lợi thế, sản phẩm sinh học thân thiện với môi trường, hoàn thành trong tháng 5/2026.

Chủ trì xây dựng và tổ chức triển khai các chương trình khoa học và công nghệ quốc gia về công nghệ sinh học; tập trung công nghệ cao, công nghệ lõi, công nghệ chiến lược, sản phẩm chủ lực lĩnh vực công nghệ sinh học theo yêu cầu tại Nghị quyết số 57-NQ/TW của Bộ Chính trị; kịp thời báo cáo cấp có thẩm quyền xem xét, quyết định.

Ưu tiên đặt hàng các nhiệm vụ nghiên cứu, phát triển công nghệ sinh học có khả năng tạo đột phá, gắn với nhu cầu của thị trường và doanh nghiệp; đẩy mạnh hợp tác công - tư (PPP) để hình thành các trung tâm nghiên cứu - phát triển công nghệ sinh học quy mô lớn, từng bước nâng cao năng lực làm chủ công nghệ, đổi mới sáng tạo trong nước.

Chủ trì, phối hợp các bộ, cơ quan liên quan triển khai thống kê, đánh giá tỷ trọng đóng góp của công nghệ sinh học phục vụ phát triển kinh tế - xã hội; hoàn thiện hệ thống tiêu chuẩn quốc gia, quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về sản phẩm công nghệ sinh học; tăng cường bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ, phát triển tài sản trí tuệ và khai thác thông tin sáng chế phục vụ hoạt động nghiên cứu, phát triển và đổi mới công nghệ trong lĩnh vực công nghệ sinh học.

Xây dựng mạng lưới quản lý và kiểm định an toàn sinh học trong cả nước

Bộ Nông nghiệp và Môi trường đẩy nhanh tiến độ xây dựng, hoàn thiện Đề án phát triển công nghiệp sinh học thành ngành kinh tế - kỹ thuật lĩnh vực nông nghiệp và môi trường, bảo đảm hoàn thành các mục tiêu, định hướng tại Nghị

quyết số 36-NQ/TW của Bộ Chính trị, hoàn thành trong tháng 5/2026.

Tập trung nghiên cứu, ứng dụng công nghệ sinh học chọn tạo giống cây trồng, vật nuôi, thủy sản có năng suất, chất lượng cao, thích ứng với biến đổi khí hậu và phù hợp với điều kiện sinh thái Việt Nam; các vắc xin và chế phẩm học phòng bệnh cho vật nuôi, cây trồng; bảo tồn, phát triển các nguồn gen bản địa, nguồn gen đặc hữu và hình thành cơ sở dữ liệu, ngân hàng nguồn gen phục vụ nghiên cứu và phát triển bền vững.

Chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành và địa phương nghiên cứu, hình thành các vùng, cụm, khu nông nghiệp công nghệ sinh học và công nghiệp sinh học quy mô lớn, gắn với chuỗi giá trị từ nghiên cứu - sản xuất - chế biến - thương mại hóa sản phẩm, hiệu quả, đủ sức cạnh tranh và xuất khẩu, hoàn thành trong tháng 12/2026.

Phát triển công nghệ sinh học trong xử lý môi trường, tái chế phụ phẩm nông nghiệp, phát triển nông nghiệp xanh, tuần hoàn và bền vững.

Triển khai xây dựng mạng lưới quản lý và kiểm định an toàn sinh học trong cả nước.

Thúc đẩy hình thành và phát triển chuỗi giá trị công nghiệp sinh học

Bộ Công Thương chủ trì phê duyệt, triển khai Đề án phát triển công nghiệp sinh học thành ngành kinh tế - kỹ thuật lĩnh vực công thương theo thẩm quyền, đảm bảo đúng chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước có liên quan, hoàn thành trong tháng 5/2026.

Thúc đẩy hình thành và phát triển chuỗi giá trị công nghiệp sinh học từ nghiên cứu, sản xuất, thương mại hóa, gắn với hệ sinh thái doanh nghiệp công nghệ sinh học; khuyến khích các doanh nghiệp lớn đầu tư đổi mới công nghệ, làm chủ các công nghệ lõi, công nghệ chiến lược lĩnh vực công nghệ sinh học và phát triển sản phẩm có giá trị gia tăng cao.

Hỗ trợ đăng ký thương hiệu sản phẩm, phát triển thị trường và mở rộng xuất khẩu đối với các sản phẩm ứng dụng công nghệ sinh học trong lĩnh vực công thương có lợi thế cạnh tranh của Việt Nam.

Đẩy nhanh lộ trình tự chủ công nghệ sản xuất vắc xin thế hệ mới, thuốc sinh học, sinh phẩm y tế

Bộ Y tế đẩy mạnh phát triển công nghiệp sinh học trong lĩnh vực y tế; đẩy nhanh lộ trình tự chủ công nghệ sản xuất vắc xin thế hệ mới, thuốc sinh học,

sinh phẩm y tế, công nghệ gen, công nghệ tế bào, công nghệ in 3D cá thể hóa... nhằm giảm phụ thuộc vào nhập khẩu nước ngoài.

Nghiên cứu, chuyển giao, từng bước tự chủ và ứng dụng công nghệ tiên tiến, mở rộng hợp tác quốc tế nhằm nâng cao năng lực dự phòng, chẩn đoán và điều trị bệnh, công nghệ sản phẩm sinh học y tế.

Đầu tư nâng cao năng lực kiểm định, thử nghiệm, quản lý chất lượng các sản phẩm sinh học y tế và đảm bảo an toàn sinh học.

Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong lĩnh vực công nghệ sinh học

Bộ Giáo dục và Đào tạo đổi mới chương trình đào tạo, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong lĩnh vực công nghệ sinh học. Gắn đào tạo với nhu cầu doanh nghiệp, phát triển mô hình hợp tác "3 Nhà" (Nhà nước - Nhà trường - Nhà doanh nghiệp) thực chất, hiệu quả; tăng cường hợp tác quốc tế trong đào tạo chuyên gia, nhà khoa học; thúc đẩy các chương trình hỗ trợ trao đổi giao lưu nghiên cứu sinh, nhà khoa học trong lĩnh vực công nghệ sinh học.

Bộ Quốc phòng, Bộ Công an đẩy mạnh nghiên cứu, phát triển và ứng dụng các sản phẩm công nghệ sinh học đặc thù phục vụ quốc phòng, an ninh sinh học trong tình hình mới.

Chủ động nâng cao năng lực phòng ngừa, phát hiện, ứng phó với các tình huống khủng bố bằng tác nhân sinh học, chiến tranh sử dụng vũ khí sinh học; tăng cường năng lực phòng, chống tội phạm về đa dạng sinh học, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc, bảo đảm an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội.

Bộ Tài chính chủ trì, phối hợp với các cơ quan liên quan trình cấp có thẩm quyền bố trí kinh phí trong dự toán ngân sách nhà nước theo quy định của pháp luật về ngân sách nhà nước để thực hiện các nhiệm vụ, chương trình trọng điểm. Phối hợp xây dựng, đề xuất cơ chế, chính sách vượt trội để tạo đột phá phát triển và ứng dụng công nghệ sinh học; báo cáo cấp có thẩm quyền xem xét, quyết định.

Thủ tướng Chính phủ đề nghị ***Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam*** khẩn trương hoàn thiện, trình cấp thẩm quyền phê duyệt Đề án nghiên cứu các khoa học cơ bản và phát triển công nghệ nền tảng của công nghệ sinh học đặc thù cho Việt Nam đáp ứng yêu cầu trong tình hình mới, góp phần tạo nền tảng cho phát triển kinh tế - xã hội của đất nước theo tinh thần của Nghị quyết số 36-NQ/TW, hoàn thành trong tháng 5/2026.

Bộ Khoa học và Công nghệ chủ trì theo dõi, đôn đốc kiểm tra việc thực hiện Chỉ thị này; kịp thời báo cáo Thủ tướng Chính phủ những vấn đề phát sinh, vượt thẩm quyền theo quy định.

PV